

ДЕТСКА ГРАДИНА № 123 „ШАРЛ ПЕРО”

1138 гр. София, район „Младост”, кв. „Горубляне”
ул. „Хан Аспарух” № 1, тел: 02/973 64 15, odz123@abv.bg

УТВЪРДИЛ:

Директор ДГ №123.....

/Валентина Колева/

МОДЕЛ ЗА РАБОТА СЪС СЕМЕЙСТВАТА И ДЕЦАТА В ПЕРИОДА НА АДАПТАЦИЯ ОТ СЕМЕЙНАТА СРЕДА КЪМ ДГ № 123 „ШАРЛ ПЕРО“, ГР. СОФИЯ

Приета на Педагогически съвет №1 от 16.09.2026г., със Заповед №1867-009/17.09.2026г.

Детската градина е първата степен в образователната система и се грижи най-вече за възпитанието, образованието и социализацията на децата. Усилията на детските учители са съсредоточени върху това детето да расте като самостоятелна и уверена личност, да усвои умения за общуване и живот в екип, да овладее практически умения и способности, да усвои родния си език и да се научи да го използва правилно, да обогати речника си, да опознае света и природата около себе си, да придобие първи математически познания, да опознае тялото си и да расте здраво и жизнено чрез игрови методи и похвати, за да може един ден да се превърне в уверен, знаещ и можещ млад човек, който умее да носи отговорности за себе си и за другите.

Излизането от семейната среда и срещата с новата - заобикалящата, непознатата, социалната среда е част от живота и развитието на детето. То навлиза в обществото на своите връстници и започва да усвоява навиците на социалния живот. Така ще бъде по-подготвено и за постъпване в училище. Детската градина е център за ранно възпитание и образование със собствена програма на обучение. Адаптацията към детската градина е труден процес и за децата, и за възрастните около тях.

За безболезнена адаптация към тези промени, изключително важна е предварителната подготовка на детето в семейството. Родителите в най-голяма степен може да допринесат за бързата и безболезнена адаптация на детето към детската градина, когато са убедени в способността на детето успешно да премине през този етап. Тази убеденост носи увереност и емоционално спокойствие както на тях, така и на детето. Доверието, което гласуват на детето, стимулирането му, позволява то да приеме детската градина, новите приятели, новите играчки и цялата среда като своя, в която може да се чувства свободно и сигурно.

Цялостната дейност и всички практики в детската градина са законово регламентирани, научно обосновани, професионално практикувани и институционално контролирани. Законът за предучилищно и училищно образование определя ролята на родителите. Те са участници в образователния процес. Сътрудничеството и взаимодействието между родителите и детската градина се осъществяват чрез Механизъм за взаимодействие, разработен от педагогическите специалисти в детската градина, и включва най-разнообразни средства, някои от които са: индивидуални консултации, родителски срещи, обучения, както и разговори всеки път, когато конкретната ситуация или поведение на детето го прави необходимо. Родителите са длъжни да подпомагат и да участват в процеса на изграждане на навици и умения на детето, да се осведомяват за приобщаването (адаптацията) на детето към детската градина и постигнатите резултати. Ролята и задължението на детската градина е не само да отглежда, възпитава, обучава и социализира децата в необходимата образователна среда, но и да даде модели, които и родителите да усвояват и прилагат с оглед бързо постигане на целите на предучилищното образование и подготовката на детето за училище и за обществен живот.

Постъпването на детето в детска ясла може да започне от 10-месечна възраст до навършване на 3-годишна възраст. В детските ясли се осъществяват грижи за ранно детско развитие в няколко области: здраве и двигателно развитие, познавателно развитие, личностно-емоционално и социално развитие, езиково и комуникативно развитие.

У новопостъпващото дете трябва да се формират нови условнорефлекторни връзки, тъй като се наруша създадения динамичен стереотип (например, ползване на биберон, на памперс, на гърне, тоалетна). При отделни деца в зависимост от възрастта и индивидуалните особености, процесът на адаптиране е по-бавен. Тук е именно огромната и решаваща роля на медицинските сестри, на учителите и другите специалисти работещи в детските ясли и детската градина в сътрудничество с родителите за по-бързата и безболезнена адаптация на новоприетите деца. Раздялата с майката/бащата се преживява болезнено почти от всички деца. Те страдат и от това, че се намират в нова обстановка сред непознати хора. Практиката показва, че има деца, които се приспособяват веднага, а други продължително време - от 2 до 4 месеца след постъпване в детската градина. Приспособяването на детето е и социален процес и в него играе роля придобитото, т.е. личния опит на детето, подготовката му в семейството. Продължителността на адаптацията е индивидуална, но за норма се приема около шест месеца. Важно е да се отбележи, че признаците на дискомфорт не би трябвало да са еднакви и с еднаква интензивност през целия този период. Някои деца реагират бурно още в началото, а други – след известно време.

За истински проблем с адаптацията можем да говорим, когато се появят **признаци**, които са строго индивидуални, но родителите би следвало да обърнат внимание и да се консултират със персонала в яслената група и психолога на ДГ №123, ако забележат например нощно скърцане със зъби, нощно изпускане, нарушения на съня, плач при вземане от детското заведение. Други сигнали са **липса на социализация** или нежелание за колективни игри, отказ от хранене или пиене на вода, отказ от сън в градината или у дома, висока **сепарационна тревожност**, прилепване към родителите, което вече е било преодоляно, поява на тикове или заекване, агресивно или автоагресивно поведение, притихване или друго нетипично поведение.

За определяне на една или друга форма на адаптация се посочват обикновено следните основни критерии:

- Емоционално състояние на детето;
- Отношението му към възрастните;
- Отношението му към връстниците;
- Състояние на съня и апетита;
- Честота и продължителност на острите заболявания;

Екипът на ДГ № 123 „Шарл Перо“ разбира, че всяко дете е уникално и може да се нуждае от известно време, за да се адаптира към новия ежедневен режим и рутина. Поради, което предприема дейности, които да благоприятстват периода на адаптация на детето, а именно:

1. Диференцирани принципи и дейности при адаптацията на всяко дете;
2. Непосредствено участие на родителите в периода за безболезнен преход от семейната среда към условията на ДГ № 123 “Шарл Перо“
3. Свободен график по време на предстоя на детето в ДГ;
4. Поетапен прием на децата в детската група;
5. Подкрепа на детето по отношение на навиците му през първоначалния етап на адаптация;
6. В зависимост от адаптивната способност на детето, родителя може да престоява в детската група до постигане на желаното поведение и адаптация, за безболезнен преход от семейната среда към условията на ДГ;
7. През първия месец ежедневен мониторинг по отношение на здравето и психоемоционалното състояние на детето;
8. Провеждане на системни образователни мероприятия на педагозите, психолога и възпитателите с родителите;

ПРЕПОРЪКИ ЗА РОДИТЕЛИТЕ:

Още преди постъпването в детската градина трябва:

- Да направят предварително посещение в детската градина в следобедните часове - от 13.00 ч. до 15.00 ч., за да се запознаят с цялостната материална база на детската градина, с образователната среда на групата, с дневната организация, която включва: утринна гимнастика, педагогически ситуации, подвижни игри и развлечения, разходки, закаляващи процедури, хранене, следобеден сън, допълнителни образователни дейности, празници, тържества и др. допълнителни форми за обучение;
- Два-три месеца предварително в домашни условия да се следва дневния режим и храненето в детската градина;
- Предварително да се започне подготовката на детето към изискванията на новата среда;
- Да се формират у детето положителни нагласи, настроения и представи за детската градина; да се говори за детската градина с радост, като за специално място за децата. По достъпен начин се информира за нещата, които децата правят в детската ясла/градина. Важното е детето да разбере, че мама и татко ходят на работа, а неговата работа е да посещава детска ясла/градина и да играе с децата.

- ✚ От полза е когато на детето е обяснено какво е това детска градина. А още по- добре е да му е показано нагледно;
- ✚ Раздялата в детската градина трябва да бъде кратка и насърчаваща детето. Несигурността на родителя може да повлияе на отношението на детето към детското заведение. Децата са сензитивни и ако Вие сте тревожни, то тогава тази тревожност несъзнавано се прехвърля и върху тях.;
- ✚ Родителите своевременно и ежедневно да се информират и консултират за адаптирането, постиженията и поведението на детето; да споделят своите впечатления с персонала.
- ✚ Много важно е родителите да се информират за уменията, които се очакват – например пиене от чашка или хранене с лъжица – и да подкрепят развитието им предварително.
- ✚ Предварително можете да се консултирате с психолога/педагога в детската ясла/градина, относно предстоящата адаптация на Вашето дете.

ПРЕПОРЪКИ ЗА ДЕТЕТО:

- ✚ Може да посещава в началото (1-2 седмици) само определени моменти от дневната организация за 1 час, постепенно времето да се увеличава и да включват нови моменти;
- ✚ Целодневният престой да е по-кратък за детето в период на адаптация;
- ✚ Да наблюдава предварително и за кратко игрите на другите деца в групата и на двора;
- ✚ Да е приучено да ползва гърне и/или тоалетна; да дава сигнали за уриниране и дефекация;
- ✚ Да има елементарни умения да държи лъжица;
- ✚ Да консумира разнообразно приготвена храна – в трикомпонентно обедно меню;
- ✚ Ползването на биберон да се преустанови поради липса на необходимите хигиенни условия за биберон в детската градина;
- ✚ Ползването на памперс е до 1,6 годишна възраст;
- ✚ Да пие от чаша;
- ✚ Да има опит за общуване и в непозната среда (в градинки, паркове с деца и възрастни);
- ✚ Да седи на детско столче;
- ✚ Да е дружелюбно към другите деца, да споделя играчки;
- ✚ Да прибира играчки на определените места в групата; да е запознато със занималнята, дворната площадка в детската градина, дори с персонала;
- ✚ Да обича да слуша музика, да изпълнява естествени движения на фона на музиката, да слуша приказки, да изпълнява указания на възрастните;
- ✚ Може да идва в групата със своя любима играчка;
- ✚ Детето има нужда от твърди граници и правила, за да се адаптира бързо. По този начин то се чувства сигурно и спокойно, че не е сбъркало, че не е допуснало грешка;
- ✚ Да наблюдава режимни моменти;
- ✚ Да се щади емоционалното му състояние.

- ✚ В детството емоционалното съзнание се обогатява, усвояват се ускорено ключовите емоционални умения, формира се основата на емоционалната грамотност, динамизира се връзката между емоционалното развитие и емоционалната интелигентност като цяло и се очертава формиращата се индивидуалност на детето.

ПЕРСОНАЛЪТ В ДЕТСКАТА ГРАДИНА:

- ✚ Възприема детето като най-висша ценност;
- ✚ Подкрепя, насърчава, поощрява и стимулира детето в цялостната му дейност и поведение;
- ✚ Посреща и приема детето с положително настроение, вежливо, учтиво, като съсредоточава вниманието си главно към него, създава у детето усещане за сигурност и спокойствие;
- ✚ Запознава се с детето, запознава децата помежду им;
- ✚ Подготвя предварително средата в групата за игра и занимания по избор на децата;
- ✚ Определя лично пространство, надписано за всяко дете - места на масите за хранене и обучение, легло, гардероб, като запознава децата и родителите с тях;
- ✚ Запознава детето с обстановката и обяснява предназначението на отделните помещения, материали, пособия;
- ✚ Провежда организацията на учебния ден, като се съобразява с желанията на децата, потребностите им и осигурява разнообразие на дейности - образователни, възпитателни, почивка, игри и други основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие;
- ✚ Подкрепя и подпомага всяко дете, когато изпитва затруднения или несигурност;
- ✚ За по-бърза адаптация на децата, при необходимост се допуска родител в групата за отделни моменти на прием, закуска, обяд, приспиване на детето;
- ✚ Не се допускат травми и наранявания, както от предмети, така и чрез агресивно поведение: хапане, удряне, блъскане, щипане и други физически форми на агресия между децата;
- ✚ Поддържа се спокойна и приятна атмосфера за децата от персонала, без напрежение;
- ✚ Използва се цялата налична материално-техническа база - аудио-визуална техника, играчки, учебни и познавателни книжки за интересно, забавно развиващо пребиваване на детето в детската градина;
- ✚ Не се допуска грубост, тревоги, наказания, безразличие и безучастие при проблеми на децата;
- ✚ Децата не се оставят без надзор;
- ✚ На родителите се дава своевременно и ежедневна информация и консултиране за адаптиране, постиженията и поведението на детето;

- ✚ Персоналът няма роля на майка, на баба. Те са служебни лица изпълняващи трудови задължения по длъжностна характеристика; спазват професионална етика и отговорности произтичащи от длъжностите и съобразно със закона.
- ✚ Всяка адаптация изисква време и ако за едно дете е достатъчна седмица, за друго може да е необходим месец и повече. Продължителността на адаптацията зависи и от характера на детето, семейната обстановка, здравословното състояние, методите и подходите, които учителите и др. специалисти избират по своя преценка.

1.Първи стъпки в детска ясла/детска градина.

Препоръчително е раздялата с мама или татко да бъде бърза и кратка, дори детето да започне да плаче и да Ви моли да се върнете – не отстъпвайте, в противен случай това ще е неговата стратегия за манипулация и занапред ще реагира по същия начин, за да задържи Вашето внимание и да отстъпите, така както сте го направили през първия ден.

Родителите трябва да бъдат спокойни, **уверени и категорични**. Когато съпровождат детето с увереност, то усеща, че щом мама или тате са спокойни, значи мястото е безопасно. Ако родителите имат доверие на специалистите, по-лесно е и за детето да изгради доверие. Когато са ясни, че денят е за работа и градина, децата по-бързо преминават през периода на бунт.

Когато сте вече в детската ясла/градина, кажете на своето дете, че ще остане за да играе с други деца и ще го вземете по-късно. Можете да опишете деня, който го чака. Детето трябва да знае, че ще остане в детската градина без Вас. Фрази като **„Ще те взема първи“**, **„Сега ще се върна“** или **„Само за пет минути“** не бива да се използват, защото само объркват детето, засилват тревожността му и нарушават доверието.

Прегърнете го и преди да си тръгнете, помахайте с ръка за „довиждане“. Винаги е по-добре детето да **чуе „чао“**, вместо родителят да се **„изнесе“ незабелязано**. Макар педагозите понякога да препоръчват обратното, в дългосрочен план разсейването и тайното изчезване не помагат. Те нарушават доверието между родител и дете и отнемат възможността детето да упражнява умения за саморегулация в момент на **фрустрация**.

- Ако детето има любими предмети у дома, може да я вземе със себе си в детската ясла / градина, това ще бъде в негова помощ при раздялата (нещо, което му напомня за вкъщи).
- Осъществявайте ежедневен контакт с медицинските сестри/учителите относно това, как се справя детето с новата обстановка. Важно е да се изгради взаимно доверие между служители и родители.
- Препоръчително е целодневния престой на детето да е по-кратък, като в първите няколко дни да бъде до обяд (индивидуално за всяко дете).

- След като вземете Вашето дете от детска ясла/градина, детето може да бъде превъзбудено и да изисква повече внимание. Това е нормален начин да се освободи от напрежението, причинено от промените в живота му.

Вярата на родителите в способността на детето да се адаптира и да бъде щастливо в детската ясла/детската градина, помага и подкрепя детето в тази трудна, но важна стъпка към независим живот. Всяко дете, а и всеки възрастен, изпитва дискомфорт при навлизане в нов етап. При децата смяната на рутината повишава тревожността, защото непознатото първоначално се възприема като заплаха и ги поставя в „режим на оцеляване“. Нормално е да има недоволство. **Ако обаче педагозите споделят, че детето се затруднява с режима, или ако се наблюдават промени във физическото и емоционалното му състояние, добре е родителите да потърсят консултация с психолога на ДГ №123.**

2. Прибиране от детска ясла/градина.

Създайте си семеен ритуал около воденето и вземането от детска ясла/градина. Прибирайки се от детска ясла/градина си създайте ритуал. Това може да бъде разходка в парка, игра на площадката, разказване на приказка, пеене на песничка, нещо, което доставя удоволствие на детето. Зареждането от положителни емоции е от голямо значение за успешната адаптация.

При деца с трудна адаптация към детска ясла/градина, могат да бъдат извършени следните стъпки с присъствието на родител:

1. Първи стъпки в детска ясла/градина.

Родителят посещава след предварителна уговорка с ръководството на ДГ №123 заедно с детето си детска ясла/градина през първите три дни. Престоят трябва да е съобразен с режимния момент на децата (препоръчително е посещенията да бъдат във времето за свободна игра). *За престоя в детската ясла/градина, родителят е необходимо да си осигури чисти обувки (маска, калцуни).*

Първите няколко дни служат за опознаване на средата, децата и възрастните. Времетраенето може да се осъществи от 15 до 30 минути, като постепенно детето бъде оставяно в занималнята.

По време на престоя си, детето се развежда от служител на детската ясла/градина из пространството, като му се представят децата, предлагат му се занимания и игри.

2. Раздяла с родител.

Ако детето има любими предмети у дома, може да я вземе със себе си в детската ясла/ градина, това ще бъде в негова помощ при раздялата (нещо, което му напомня за вкъщи).

Препоръчително е раздялата с родител – дете да се осъществи на четвъртия ден от посещението на детето (при редовни посещения). От изключително значение

и много важно е преди раздялата родителят да обясни на детето си, че излиза и ще се върне за да го вземе, както и при излизане е необходимо да помахва с ръка за „довиждане“.

Първата раздяла протича около 15 минути. Ако детето се успокои в рамките на това време (дори и ако е разстроено при раздялата и плаче), раздялата се смята за успешна и времето за разделите се увеличава постепенно. Ако детето продължи да плаче, търси родителя си, не се заиграва с децата, не може да бъде разсеяно, не поддържа контакт с служителя, работещ с детето – раздялата се смята за неуспешна (Трифенова, 2017 г.). При неуспешна раздяла се повтаря отново гореописана процедура.

3. Стабилизиране.

Времето за раздяла се увеличава плавно. Служителят подпомогнал адаптацията, наблюдава детето.

През петият ден, ако детето е спокойно, може да приспи в детската ясла/градина.

4. Финализиране на периода за адаптация.

Адаптацията е приключила след като детето е приело служителите, децата и средата. Възможно е при сутрешният прием, детето да протестира, но при влизане в групата се чувства комфортно.

Служителят, подкрепящ детето по време на неговата адаптация не е необходимо да присъства в дневните грижи, но е на разположение, ако детето има нужда от него.

Моделът за работа със семействата и децата в периода на адаптация от семейната среда към детска градина № 123 „Шарл Перо“, София е предназначен за родителите, медицинските и педагогически специалисти, които работят с деца в група на детска ясла и първа група в детската градина.

Целта е при активно взаимодействие между детската градина и родителите да се постигне бърза и безболезнена адаптация на новопостъпващото дете чрез уеднаквяване подходите и обогатяване знанията на възрастните за особеностите в развитието на детето в ранна възраст.

В резултат моделът за адаптация да допринесе за постигане на целта, да направи по-уверени и спокойни не само детето, но родителите и персонала. В този специален момент, повече от всякога, детето се нуждае от нашето себеотдаване и посвещаване в името на неговото щастие.

Моделът за работа със семействата и децата в периода на адаптация от семейната среда към Детска градина № 123 „Шарл Перо“ е неразделна част от Правилника за дейността на детската градина.